

K

M

**SARPSBORG
KUNSTFORENING
KULTUR
OG MINNE**

*80 år i
kunstens tjeneste*

Jubileumsberetning

INNHOOLD

- 3 **LEDER**
- 5 **HILSEN FRA ORDFØREREN**
- 6 **OPPSTARTEN, 1930-TALLET**
- 8 **FRIVILLIG INNSATS OG MARKANTE SKIKKELSER**
- 10 **KRIGSÅRENE 1939-45**
- 11 **1950-TALLET**
- 14 **BYGGER BYIDENTITET**
- 17 **1960-TALLET**
- 18 **ET STED Å VÆRE**
- 21 **1970-TALLET**
- 22 **1980-TALLET**
- 26 **UT PÅ TUR**
- 28 **1990-TALLET**
- 30 **MALERISAMLINGEN**
- 32 **2000-TALLET**
- 35 **FØRJULSMARKED**
- 36 **JUBILEUMSÅRET 2011**
- 37 **ETTERORD**
- 38 **JUBILEUMSHILSENER**

Takk til Sarpsborg Arbeiderblad og Sarpsborg kommune for lån av bilder.

Utgitt av Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne i anledning 80-årsjubileet i 2011

Ansvarlig redaktør: Turid Berling Asbøll
Redaksjon: Solbjørg Lervik, Anne Grethe Westgaard og Turid Berling Asbøll
Redigering og tilrettelegging: Marianne Alfsen/Felix Media
Design og layout: Provinsen
Trykk: Møklegaards Trykkeri AS
Opplag: 250
Utgivelsesdato: November 2012

www.sarpsborg.kunstforening.net

"OM KUNSTEN IKKE KAN REDDE VERDEN, KAN DEN I HVERT FALL GI MENNESKENE LYSE STUNDER IBLANT"

Arnold Haukeland junior, 1980

EN FORMIDLER OG FORVALTER

I 80 år har Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne vært et kulturelt kraftsentrum i Sarpsborg by. Vi startet i det små som en lokal arrangør av nasjonale minnemarkeringer, men utviklet oss raskt til å bli en kreativ og standhaftig formidler av norsk samtidskunst til byens borgere.

I starten la foreningen til rette for at nasjonale vandrestillinger kunne besøke byen. Etter hvert tok foreningen sats og begynte å arrangere egne utstillinger. De unge lovende, så vel som de etablerte – det har alltid vært en viktig linje for foreningen å gi begge grupper en arena. Like viktig har det vært å rette søkelyset mot de mange dyktige og anerkjente kunstnerne med røtter i vår egen by, vårt eget distrikt.

Denne beretningen, som beskriver åtte tiårs virksomhet i medgang og motgang, viser også at vi har levd opp til paraplyorganisasjonen Norske Kunstforeningers krav: Vår rettesnor har vært og er fortsatt profesjonalitet og kvalitet. At vi har eksistert i 80 år, og fortsatt har en betydelig posisjon i Sarpsborgs kulturliv, er i seg selv et kvalitetsstempel.

Kunsten har endret karakter de siste årene – fra objektbasert maleri og skulptur, til mer konseptuell og idébasert videokunst og installasjon. For en forening dedikert til å vise bredden i norsk samtidskunst, har utviklingen budt på utfordringer. Virksomheten er og blir ideell. Vi har ingen faste inntekter, men baserer oss på

provisjonsinntekter fra våre salgsutstillinger. Den moderne samtidskunsten har imidlertid vist seg mindre salgbar og inntektene har de senere årene sviktet. Det er en utfordring vi har tatt på strak arm. Løsningen har vært nye samarbeidspartnere, innovative finansieringsløsninger og kreative konsepter.

Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne lever videre i samme ånd som alltid. Vi samarbeider med kommunen, det lokale næringslivet og andre kulturinstitusjoner i Sarpsborg om å få i stand nye opplevelser og å utvikle foreningen videre i en ny tid.

Foreningen har til alle tider vært sammensatt av kunstutdannede og kunstinteresserte ildsjeler, som har lagt ned et betydelig frivillig arbeid for å bringe samtidskunsten til byens innbyggere. Det skal vi fortsette med.

Turid Berling Asbøll
Leder

ILDSJEL: Gjennom nesten 40 år som medlem, 22 av dem som leder, har Turid Berling Asbøll lagt ned en betydelig frivillig innsats for Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne. Og gjennom den, for byen vår.
(Foto: Jarl Morten Andersen/Sarpsborg Arbeiderblad)

TILBUD TIL SKOLEELEVER

Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne har i alle år lagt vekt på å formidle kunst til skoleelevene i byen – gjennom pedagogiske opplegg og tilrettelagte omvisninger. Ofte har kunstnerne selv guidet elevene gjennom sine utstillinger. Dette bildet er fra 2005, da skoleelever ble engasjert i prosjektet "Tett på byen" – en fotokonkurrans og utstilling om byens arkitektur. På bildet ser vi tre femteklassinger fra Hafslundsøy skole i aksjon, fra venstre: Alexander Strandlie, Marcus Reid og Thea Kristine Fjærestad.

(Foto: Johnny Helgesen/Sarpsborg Arbeiderblad)

"FORENINGEN HAR STÅTT FOR FORSKJØNNELSE AV HVERDAGEN VÅR"

JUBILEUMSHILSEN FRA ORDFØREREN

Stiftelsen av Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne i 1931 må ses på som et tegn på vekst og kulturelt liv i byen vår. Den aller første oppgaven den nystiftede foreningen tok på seg var å organisere Bjørnson-jubileet. Det ble gjort i Kultur og Minnes ånd og uttrykte formål – å bidra til at byens kulturelle minner skulle feires på en verdig måte.

I alle år har foreningens arbeid vært sterkt knyttet opp mot kommunale kulturinteresser. Den første formannen var da også byfogd Bjarne Didriksen. Olavsmonumentet har blitt et slags varemerke for Sarpsborg, naturlig nok da grunnleggeren er en verdenskjent helgen. Nasjonalt er vi kjent som idrettsby, og vårt andre varemerke må da bli *Ballspligruppe* ved stadion. Her er det interessante koblinger. En av initiativtakerne til Kultur og Minne var Arnold M. Haukeland, far til den senere så berømte billedhuggeren ved samme navn.

Det var kunstforeningen som i 1953 henvendte seg til kommunen med et sterkt ønske om at byen i større grad måtte forskjønnnes med offentlige utsmykkinger, og hvorfor ikke gi et slikt oppdrag til bysbarnet Arnold M. Haukeland? Rådmannen tok opp hansken og sørget for at det ble satt av årlige summer for å få realisert ønsket. Haukeland ble kontaktet, og som den aktive idrettsmannen han også var, ville han skape en skulptur med idrett som tema. Resultatet ble et av hans mest betydningsfulle arbeider i den tidlige kunstnerperioden.

Det kan ramses opp i fleng alt det positive Kultur og Minne har gjort for byen, men det kan sammenfattes slik: Foreningen har stått for forskjønnelse av hverdagen vår med sine mange og varierte utstillinger. Dette har ikke gjort seg selv. Utstillingene og alt arbeidet rundt dette har vært basert på frivillighet og uegennyttig innsats for at andre skal få gode opplevelser. Jeg håper og tror at byen vet å sette pris på dette, og på vegne av Sarpsborg kommune ønsker jeg at utstillingenes "innramming" kan bli bedre med faste, egnede lokaler – som fortjent.

I 2011 hadde jeg gleden av å dele ut kommunens kulturpris til Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne. En velfortjent heder. Med dette ønsker jeg foreningen hjertelig til lykke med 80-årsjubileet og lykke til videre med arbeidet for berikelse av Sarpsborgs kulturliv.

Sindre Martinsen-Evje
ordfører

1930-TALLET

Utfordret til innsats

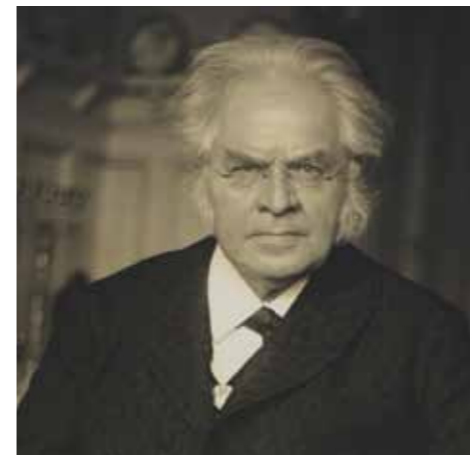
Våren 1930 stod et leserinnlegg i en av byens aviser, som etterlyste en forening som kunne arrangere minnemarkeringer for Sarpsborgs borgere. Skribenten hadde savnet en slik forening i 1928, da 100-årsdagen for Henrik Ibsens fødsel ble feiret mange steder i landet. Han oppfordret Arnold M. Haukeland, lærer ved Sarpsborg Høyere Allmennskole, til å ta initiativ. Arnold M. Haukeland, far til den etter hvert så anerkjente billedhuggeren ved samme navn, tok oppfordringen og inviterte andre interesserte til møte. I det gamle Domhuset på torget 5. juni 1931 ble foreningen *Kultur og Minne* formelt dannet – med formål om ”å bidra til at våre kulturelle minner blir feiret på en verdig måte”. Navnet var et forslag fra lærer Olav Mundal. Byfogd Bjarne Didriksen ble valgt til formann, mens styret forøvrig bestod av Fru Olga Ørbeek Stenersen, lærer Arnold M. Haukeland, lektor Finn Grimnes og kommunens representant, bakermester Nils J. Nilsen.

ENDELIG HADDE SARPSBORG en forening som kunne arrangere minnemarkeringer. Foreningen hadde imidlertid kun eksistert kort tid før styret ble oppfordret til å bidra med mer – med kunstutstillinger. Allerede i 1933 var det duket for den første, i Domhuset. I løpet av 1930-tallet stod foreningen bak flere minnemarkeringer og mer enn 50 utstillinger, som omfattet alle typer moderne billedkunst og skulptur. Den første utstillingskomiteen bestod av Alf Dal, Klaus Grotterød og Finn Grimnes. Utstillingene ble ofte fulgt av foredrag, til dels i samarbeid med Folkeakademiet. Publikumsoppslutningen økte jevnt og ved hjelp av bidrag fra Sarpsborg kommune, Sarpsborg Sparebank og Borregaard AS kunne foreningen kjøpe de første bildene til et fremtidig galleri – som var ett av foreningens mål for virksomheten. Da Norske Kunstforeningers Landsforbund ble opprettet i 1934 ble Kultur og Minne med, som en av de første 16 foreningene i Norge (I dag Norske Kunstforeninger).

1932

Ilddåpen. Kultur og Minne hadde sin ilddåp i 1932, da foreningen arrangerte feiringen av 100-årsjubileet for dikteren Bjørnstjerne Bjørnsons fødsel. Det ble to dager med blant annet musikk, foredrag, opplesning og skuespill.

Bjørnstjerne Bjørnson fotografert i Villa Sole, i 1908. (Foto: Anders Beer Wilse/Nasjonalbiblioteket)

1933

Reproduksjonskunst i Domhuset, med bilder utlånt av Kristiania Kunsthandel. Sarpsborgs egen maler og grafiker Håkon Stenstadvold holdt foredrag, blant annet for skoleelever. Utstillingen slo godt an og ga mersmak. Foreningen fikk status som byens kunstforening.

1936

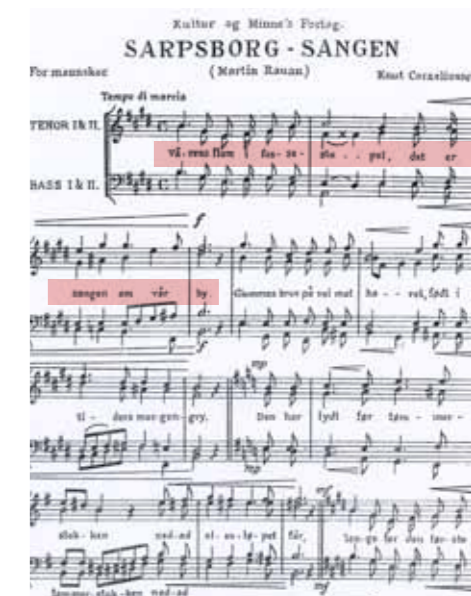
Arrangerte feiringen av 25-årsjubileet for oppdagelsen av Sydpolen og feiring av distriktets polarhelt, Roald Amundsen. Foreningen medvirket senere til at han fødested Tomta i Borge ble sikret for fremtiden. Den dag i dag er huset åpent for publikum.

LOKAL POLARHELT: Roald Amundsen – her fotografert i Nome i Alaska ca. 1923 – vokste opp i Borge i Østfold. (Foto: Lomen Bros/Norsk Polarinstittutt)

1939

Kultur og Minne hadde flere sentrale oppgaver i forbindelsen med feiringen av Sarpsborgs 100-årsjubileum som kjøpstad i 1939 – et bysamfunn der borgerne hadde forrang til å drive handel og næring fremfor landkommunene. Foreningen fikk blant annet det ærefulle oppdrag med å utarbeide de første planene for feiringen. Foreningens leder og Sarpsborgs byfogd, Bjarne Didriksen, ledet jubileumssekretariatet.

BIDRO TIL BYSANG: Formannskapet i Sarpsborg ønsket seg en bysang til feiringen av 100-årsjubileet som kjøpstad, og ba Kultur og Minne arrangere en konkurranse. Resultatet ble *Vårens flom i fossestupet* – med tekst av lærer Martin Rauan og melodi av komponist Knut Corneliusen – som fortsatt er sangen om vår by.

FRIVILLIG INNSATS OG MARKANTE SKIKKELSER

Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne har siden starten vært en ideell stiftelse. Bak foreningens ofte banebrytende aktiviteter ligger en betydelig frivillig innsats. Foreningens medlemmer er, og har vært, kunstutdannede og kunstinteresserte, som har ønsket å bidra til å gi byens innbyggere unike kultur-opplevelser til berikelse og vekst. Mange markante skikkelser i byens historie har bidratt.

I SPISSEN FOR DET HELE

Foreningens ledere gjennom 80 år:

Bjarne Didriksen	1931 - 1943
Arnold M. Haukeland (senior)	1943 - 1945
Klaus Grotterød	1945 - 1959
Arnold M. Haukeland (senior)	1959 - 1961
Nils Klavestad	1961 - 1964
Karl Chr. Bryn	1965 - 1971
Per Lundgreen	1971 - 1973
Else-Marie Anvik Eng	1973 - 1982
Turid Berling Asbøll	1982 - 1986
Edward Gregers Arntzen	1986 - 1987
John Ottersen	1987 - 1991
Ole Løkkeberg	1991 - 1992
Arbeidende styre	1992 - 1996
Turid Berling Asbøll	1996 -

ÆRESMEDLEMMER

Klaus Grotterød
Arnold M. Haukeland (senior)
Håkon Stenstadvold
Karl Karlsen
Else-Marie Anvik Eng
Ole Løkkeberg
John L. Ottersen

SENTRAL SKIKKELSE: Klaus Grotterød var en av Sarpsborgs store kulturpersonligheter, som satte dype spor i byens kulturliv. Som en særlig dyktig amatør-maler hadde han god innsikt i kunst. Han var også særdeles musikkglad. Grotterød var foreningens sentrale skikkelse i 30 år. (Foto: Sarpsborg kommune)

"KJÆRLIGHET TIL KUNSTEN HAR VÆRT DRIVKRAFTEN"

Else-Marie Anvik Eng, fra talen da foreningen fikk Sarpsborg Sparebanks kulturpris i 1981.

TYDELIGE FOTSPOR: Turid Bering Asbøll (t.v.) var foreningens leder i jubileumsåret. Her sammen med Else-Marie Anvik Eng på et bilde fra 2006. Ingen har sittet lengre i kunstforeningens styre enn Anvik Eng – sammenhengende fra 1948 til 1982. 19 av dem som leder. Hun var æresmedlem og aktivt engasjert i foreningens aktiviteter helt til sin død i jubileumsåret 2011, 96 år gammel. Også Turid Bering Asbøll har satt sitt preg på Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne gjennom flere tiår. I 2001 fikk hun SA-kaka for sin kulturinnsats. (Foto: Aslak Andersen/Sarpsborg Arbeiderblad)

STYRET I JUBILEUMSÅRET

Styret:
Turid Berling Asbøll (leder), Leif Lervik (kasserer) og Solbjørg Lervik (sekretær)

Styremedlemmer:
Kari Fjeldbraaten, Elisabeth Larsen og Aliona Kulikova Berg

Varamedlemmer:
Monica Aasen, Kirsten Langseth og Toril Strømsæther

Utstillingskomité:
Anne Grethe Westgaard (leder), Sidsel Skinnarmo, Reidun Harr, Hanne Høydahl, Eva Løkkevik og Kristen Fredrik Stray

Reisekomité
Turid Hallstensen, Astrid Sørensen, Evy Pettersen og Ellen Fodstad Larsen

Innkjøpskomité og komité for jubileums- og salgsutstillingen
Kjersti Dahl Knutsen (leder), Turid Berling Asbøll, Toril Strømsæther, Elisabeth Larsen og Ellen Børud Grimsøen

EGEN HISTORIESEKSJON: Lauritz Opstad ledet Kultur og Minnes egen historieseksjon, som blant annet bidro til forarbeidet til Sarpsborgs byhistorie og utredningen om Sarpsborgs byvåpen. Historieseksjonen var i funksjon frem til midten av 60-årene. Opstad var museumsmann og historiker, som blant annet jobbet som konservator ved Stavanger Museum. Han var også Østfolds første fylkeskonservator og direktør ved Kunstindustrimuseet i Oslo. Han skrev dessuten flere lokalhistoriske bøker. Opstad døde i 2003. (Foto: Jarl Morten Andersen/Sarpsborg Arbeiderblad)

1939-45 KRIGS-ÅRENE

Nazitysklands okkupasjon av Norge la en klam hånd over byens liv, også kulturlivet. Det var liten aktivitet i foreningen under krigen.

"KULTUR OG MINNE OG SARPS-BORGKUNSTNERNE GJORDE FELLES SAK MED ÅNDSFRONTEN"

Møteprotokollen løvner ingen tvil om foreningens ståsted i de mørke årene.

1945

NY GIV OG FEIRING AV WERGELAND

De glade maidagene i 1945 blåste nytt liv i foreningen og førte til en sterk oppblomstring av kulturlivet generelt. Kultur og Minnes første store begivenhet var en storslagen feiring av Henrik Wergeland, på 100-årsdagen for hans død. Utstillingene kom i gang igjen med besøk av noen av tidens kjente billedkunstnere, som blant andre Henrik Sørensen, Reidar Aulie, Alexander Schulz, J. Fr. Michelet, Erling Enger og Håkon Stenstadvold.

Henrik Wergeland (1808 – 1845).

(Foto: I.W. Tegner & Kittendorffs lith. Inst./Nasjonalbiblioteket)

1950-TALLET

50-TALLET VAR EN aktiv tid i Kultur og Minne. Flere av statens vandrestillinger gjestet byen. Foreningen fortsatte å markere minnedager over kjente kunstnere som Chr Skredsvig, Gerhard Munthe og Erik Werenskiold. I samarbeid med

Folkeakademiet arrangerte foreningen en serie med foredrag, som gikk over flere år. Først *Norsk kunst*, så *Verdenskunsten frem til i dag*. Et stort og interessert publikum fulgte foredragene. Håkon Stenstadvold var blant dem som snakket for fulle hus.

1954

Da Riksgalleriets første utstilling *Fra Edvard Munch til i dag* kom i 1954, var direktør Per Rom selv tilstede. Byens rådmann og formannskap møtte frem og ønsket velkommen.

1956

Foreningens 25-årsjubileum ble feiret med utstilling i Domhuset av omlag 40 arbeider fra egen samling.

1958

Riksgalleriet var på besøk med sin utsøkte samling av malerier og grafikk av Pablo Picasso (Merk: eksakt årstall noe usikkert).

1959

Norway Design inntok Borgarsyssel museum med en mønstring av norsk brukskunst på sitt beste.

1958

IDRETTSMONUMENTET

Kultur og Minne foreslo tidlig på 1950-tallet at byen burde få en skulptur laget av bysbarnet og billedhuggeren Arnold Haukeland junior. *Ballspillgruppe* – på folke-munne kjent som *Idrettsmonumentet* – ble avduket utenfor Sarpsborg Stadion i 1958, til stor festivitas. Året før hadde kunstneren utstilling i Domhuset.

(Foto: Svein Jacobsen/Sarpsborg kommune)

JUBILEUMSUTSTILLING

Sarpsborg Kunstforening
Kultur og Minne

80 år
1931-2011

KUNST GJENNOM 80 ÅR

SALG

Åpning:
Lørdag 26. mars
kl 12.00
Forumgården v/Torvet

Åpningstider:
Lørdag 26. mars – Søndag 27. mars
Lørdag 2. april – Søndag 3. april
Alle dager kl 12.00-18.00

SVEN SÆTHER

31. jan. – 24. febr. 1980

GALLERI NORSKE GRAFIKERE

HEGDEHAUGSV. 29 tlf. 60 76 46 tirs.-fre. 12-17, lør. 11-14, son. 12-15

ALF STURE

EN ENER I NORSK DESIGN

Åpning og omvisning lørdag 13. mars kl. 13.00

Lørdag 13. og søndag 14. mars
Lørdag 20. og søndag 21. mars
Kl. 1200 – 1800

Utstillinger i Olavs Galleriet, Borgarsyssel Museum, Sarpsborg

The New Dark Age

Olavsgalleriet
Borgarsyssel Museum
Sarpsborg

EMALJE

GRETE PRYTZ KITTELSEN

DESIGN

NASJONALMUSEET
FOR KUNST, ARKITEKTUR
OG DESIGN

HELGE KVALENG

GRAFIKK

**SARPSBORG KUNSTFORENING
KULTUR OG MINNE**

TORSBAG 20 JANUAR – SØNDAG 31 JANUAR

TORSDAG KL 8⁰⁰ – 20⁰⁰
FREDAG OG LØRDAG KL 11⁰⁰ – 18⁰⁰
SØNDAG KL 12⁰⁰ – 18⁰⁰

SAGAKJELLEREN-INGANG FRA TORVET

Sarpsborg Kunstforening

„Så flisene fyker”

Sarpsløsen - i vår historie, i vår kunst - i våre hjerter!?

Utstillingen åpner lørdag 19. april kl. 13.30
i Borregårdveien 6, v/Borgarsyssel Museum

ÅPNINGSTIDER: LØRDAG 12.00-18.00 – SØNDAG 12.00-18.00
HVERDAGER 12.00-18.00
Stenges søndag 25

FØREJULSMESSE

SAVG OG UTSTILLING - 30 UTSTILLERE

OLAVSGALLERIET Borgarsyssel museum B. P. & 15-16, vev. 08 01 12 18

BYGGER BYIDENTITET

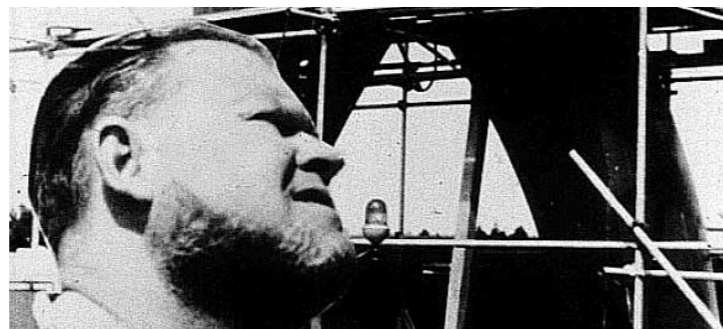
Å bygge opp under Sarpsborgs identitet som kulturby har alltid vært et viktig mål for Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne. Derfor har foreningen gjennom alle år rettet søkelyset mot den betydelige gruppen kunstnere Sarpsborg har fostret. I etterkrigstiden stimulerte særlig billedhuggeren Arnold Haukeland (junior) og maleren og grafikerer Håkon Stenstadvold byens identitet. Deres foredrag og utstillinger i regi av foreningen trakk fulle hus.

HÅKON STENSTADVOLD 1912 - 1977

Maleren og grafikerer Håkon Stenstadvold var født og oppvokst i Sarpsborg. Han holdt sin første separatutstilling i Kunstnerforbundet i Oslo i 1938. Hans høydepunkt som kunstner var illustrasjonene til Sigrid Undsets bok *Kristin Lavransdatter*. Stenstadvold var en markant personlighet som spilte en betydelig rolle i norsk kulturliv. Han var intellektuell, velskolert og hadde ordet i sin makt. Stenstadvold var ikke bare en nasjonalt anerkjent kunstner. Han arbeidet utrettelig for foreningen Kultur og Minne gjennom flere år, blant annet som foredragsholder. Her er han fotografert da han mottok Sarpsborg Sparebanks kulturpris i 1975.

(Foto: Jarl Morten Andersen/Sarpsborg Arbeiderblad)

ARNOLD HAUKELAND 1920 - 1983

Arnold Haukeland junior var en ruvende skikkelse i moderne norsk billedkunst. Han var født i Verdal, men vokste opp i nærheten av Sarpsborg Stadion. Nettopp der står hans viktigste verk fra gjennombruddsårene *Ballspillgruppe*, eller *Idrettsmonumentet* som det blir kalt på folkemunne. Haukeland har virkelig satt spor etter seg i hjembyen, med totalt 11 arbeider, blant annet flere portrettbyster. To skulpturer som virkelig ruver, både i størrelse og betydning i norsk kunst, er *Fugleflukt* utenfor sykehuset og *Ode til lyset* på Storedal kultursenter. Han var sønn av en av Kultur og Minnes grunnleggere, Arnold M. Haukeland senior. På bildet ser vi kunstneren skue mot *Ode til lyset* på Storedal i 1968.

(Foto: Sarpsborg kommune)

OVE BANG 1891 - 1942

Arkitekt Ove Bang var født i Røyken, men vokste opp på Greåker. Faren var sogneprest R. W. Bang i Tune. Ove Bang var en av Norges mest nyskapende og produktive arkitekter i mellomkrigstiden. Han var ledende innen funksjonalismen og har bidratt til å gi Sarpsborg sin visuelle identitet – blant annet med tidstypiske boligmiljøer og signalbygget Sarpsborg hovedbibliotek fra 1940.

(Foto: Erling Bakken/Sarpsborg Kommune)

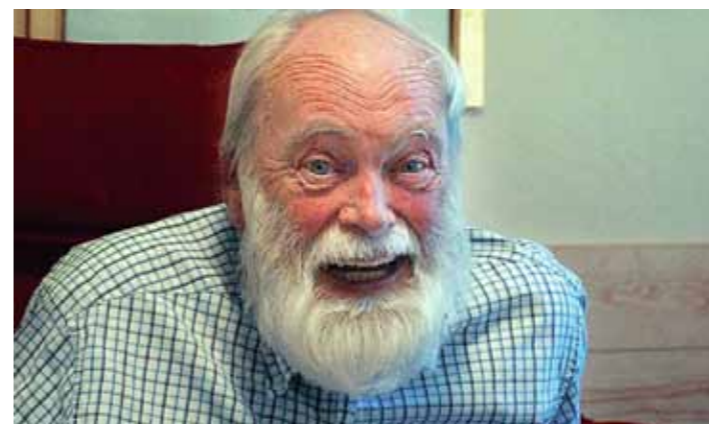

ALF STURE 1915 - 2000

Interiørarkitekt, møbeltegner og brukskunstner Alf Sture var født og oppvokst i Sarpsborg. Han ble utdannet ved Statens håndverks- og kunstindustriskole og var en av etterkrigstidens fremste pionerer innen møbeldesign og romkunst. God kvalitet, nyskapende modeller og funksjonell form er karakteristisk for Stures møbler. Han var en av drivkreftene i bevegelsen Scandinavian Design i 1950- og 1960 årene.

(Foto: Oddleiv Apneseth/Tønning Møbelabrikk AS)

Kilder: Store norske leksikon, www.sarpsborg.com

BYENS SKJULTE SKATTER

Foreningen har gjennom tidene rettet søkelyset mot sporene lokale og nasjonale kunstnere har satt etter seg i byens offentlige rom – som Victor Sparres glassmalerier i Sarpsborg kirke og Thorbjørn Egners byhistoriske bilder i Olavsgalleriet. På bildet ser vi Victor Sparre, fotografert i forbindelse med utstillingen i regi av foreningen i Sarpsborg kirke i 2007.

(Foto: Jarl Morten Andersen/Sarpsborg Arbeiderblad)

BYSBARN I TIDEN

Med utstillingen "Fire unge" i Olavsgalleriet i 2007, levde Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne opp til sitt mål om å rette søkelyset mot unge, lokale talent. Her ser vi billedkunstner Sinikka J. Olsen, fotokunstner Magnus Bjerk, skulptør og installasjonskunstner Petter Hepsø og skulptør og installasjonskunstner Fredrik Raddum.

(Foto: Johnny Helgesen/Sarpsborg Arbeiderblad)

1960-TALLET

1960-TALLET BØD PÅ opp- og nedture for foreningen. 30-årsjubileet ble feiret med brask og bram i 1961, men da Domhuset på torget ble revet i 1967, mistet foreningen sine faste utstillingslokaler. Det ble starten på en vanskelig tid, med publikumssvikt og intens jakt på et nytt sted å være (se side 18).

**"DET FINNES MANGE
KUNSTFORENINGER
HER I LANDET, MEN
FORENINGER MED ET
SÅ ALLSIDIG VIRKEFELT
SOM KULTUR OG MINNE
ER DET KNAPT FLERE
AV I NORGE."**

Nationen (1961)

1961

Foreningens 30-årsjubileum ble feiret med skulpturutstilling i Ruinparken, med ledende norske billedhuggere.

1963

Riksgalleriets store vandreutstilling med Henrik Sørensens malerier gjestet byen. Håkon Stenstadvold holdt foredrag om kunstneren for fullt hus. Mange måtte snu i døren, uten å få plass.

1966

I anledning byjubileet ble hele Kultur og Minnes kunstsamling vist på Borgarsyssel Museum. I tillegg arrangerte foreningen skulpturutstilling med Ørnulf Bast, den siste i Domhuset før det ble revet i 1967.

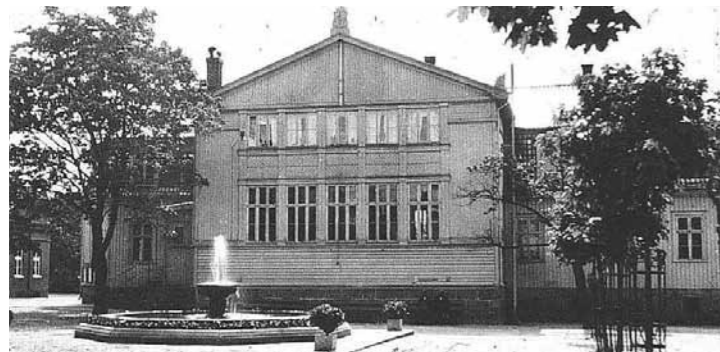
Borregaardsmonumentet av Ørnulf Bast.
(Foto: Erling Bakken/Sarpsborg kommune)

ET STED Å VÆRE

HELT FRA STARTEN I 1931 HAR Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne arbeidet for å få et kunstgalleri i Sarpsborg. Jakten på et fast tilholdssted er, og har alltid vært, foreningens største utfordring.

I mangelen på et eget lokale, var det gamle Domhuset et kjært tilholdssted. Med prominent beliggenhet midt på Sarpsborg torg trakk arrangementene i Domhuset mye folk, helt fra den første utstillingen i 1933. I 1965 begynte ryktene å svirre. Domhuset skulle rives. Det ble starten på en vanskelig tid for foreningen.

I 1967 var de ærverdige lokalene en saga blott. En skulpturutstilling med Ørnulf Bast ble foreningens siste i Domhuset – som måtte vike for Sagahuset. Jakten på et nytt utstillingslokale var i gang. Bekymringen var stor, men også kreativiteten. Foreningen forsøkte seg med utstillinger i Eventyrsalen på Sarpsborg bibliotek, i frokostsalen på Kruseløkka skole og på Borgarsyssel museum – men publikum uteble. Selv den morsomme utstillingen *Stoler gjennom 100 år*, med Lauritz Opstad som kåsør, trakk ikke folk.

DOMHUSET: Det gamle Domhuset på Sarpsborg torg var fast utstillingslokale fra 1933 til det ble revet i 1967. (Foto: Sarpsborg kommune)

I noen år førte foreningen en anonym tilværelse, med kun noen få utstillinger og foredrag i samarbeid med Folkeakademiet.

Høsten 1971 kunne foreningen ønske publikum velkommen til nye lokaler. Sivildforsvaret og kommunen stilte tilfluktsrommet under Sagahuset til disposisjon. Foreningen var tilbake omtrent der den startet, bare under jorden. Kommunen bekostet oppussing og Sørлие Møbler forærte møbler. Piano ble kjøpt inn til bruk under minikonsertene på åpningsdager. De nye lokalene ble avgjørende for Kultur og Minnes videre eksistens. Aktivitetene tok seg opp i takt med at publikum fant veien tilbake.

Etter utstillingen av Sarpsborg bys kunstsamling i 1983 (se side 23), 97 verk skjenket byen av forretningsmannen Harald Haraldsson fra Halden, engasjerte daværende ordfører Thorvald Gressum seg i arbeidet med å skaffe permanente lokaler til sin egen kunstsamling. Lokaler som samtidig kunne brukes til utstillinger av Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne. Sarpsborg kommune og Borregaard inngikk en avtale om bruk av det tidligere tømmerkontoret i Borregaardveien 6. Kommunens engasjement for å skaffe foreningen lokaler var unik i landssammenheng og skapte fornyet optimisme. Endelig opp av kjelleren. Endelig et permanent kunstgalleri – i tråd med foreningens formålsparagraf.

19. april 1986 stod Kulturhuset klart – takket være iherdig dugnadsinnsats fra foreningens medlemmer, med leder Turid Berling Asbøll, styremedlem Edward Gregers Arntzen og kommunens representant John Ottersen i spissen. Foreningen kunne endelig flytte inn i et fast lokale med rom for utstillinger, kontor og eget fagbibliotek. Sarpsborg Geologiforening fikk plass i kjellerlokalene. Resten av 1980-tallet økte interessen i takt med aktivitetsnivået

"DETTE ER EN STOR DAG! DET ER DETTE JEG HAR DRØMT OM!"

*Harald Haraldsson, under åpningen av
Kulturhuset, 1986*

i det nye Kulturhuset, som var åpent hver dag fra 12 til 18. Men mot slutten av tiåret meldte problemene seg igjen med full styrke. Vedlikeholdet av Kulturhuset ble forsømt på grunn av uavklarte ansvarsforhold mellom foreningen, kommunen og Borregaard. Samtidig sviktet publikumsinteressen. En medvirkende årsak var sannsynligvis Kulturhusets usentrale beliggenhet. Sviktende inntekter på begynnelsen av 1990-tallet ble forsøkt bøtt på med utleie av deler av huset, samt iherdig innsats for å skape fornyet aktivitet. Kostnadene med å drifte Kulturhuset ble likevel for store. Foreningen gikk i underskudd. I 1994 besluttet foreningen å frasi seg huset. Sarpsborg bys egen kunstsamling ble satt på lager. I dag henger store deler av samlingen på Kurland bofellesskap for demente.

Siden Kulturhuset ble nedlagt har Sarpsborg Kunstforening levd en nomadetilværelse. Galleri Vadisholm (tidligere Rokkehjulet) var en periode på 1990-tallet foreningens nye tilholdssted, men etter hvert ble Olavsgalleriet på Borgarsyssel museum foreningens hovedarena for utstillinger og foredrag. De siste to tiårene har foreningen vist stor kreativitet i å finne rom for sine aktiviteter. Sarpsborg Bibliotek, nå nedlagte Gleng gjestgiveri og ikke minst Sarpsborg Kirke, er blitt brukt som utstillingslokaler (se side 20).

Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minnes medlemmer har aldri gitt opp jakten på nye, faste lokaler. Målet er å finne et nytt sted å være innen Sarpsborg bys 1000-årsjubileum i 2016.

OLAVSGALLERIET: Olavsgalleriet på Borgarsyssel Museum har de siste to tiårene vært Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minnes hovedarena for utstillinger. Bildet er fra en utstilling i Olavsgalleriet i 2010, av keramikker Johan Mæhlum og billedkunstner Anne Kristine Thorsby. (Foto: Kjetil A. Berg/Sarpsborg Arbeiderblad)

KULTURHUSET: Det tidligere tømmerkontoret i Borregaardveien 6 ble i 1986 kunstgalleri, som huset både Sarpsborg bys egen kunstsamling og Sarpsborg Kunstforenings aktiviteter. (Foto: Sarpsborg kommune)

KIRKEN SOM GALLERI

Som første kunstforening i Norge tok Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne i bruk kirken som galleri i 1999. Siden Kulturhuset ble stengt fem år tidligere, hadde foreningen gått glipp av flere muligheter til å stille ut kjente kunstnere, fordi tilfredsstillende lokaler ikke var å oppdrive. Så fikk foreningens leder, Turid Berling Asbøll, en lys idé – å bruke Sarpsborg kirke. En idé som ble til virkelighet i samarbeid med Sarpsborg menighetsråd, skoleetaten og Olavsdagene. Førstemann ut var tekstilkunstner og grafiker Borgny Farstad Svalastog fra Lillehammer, som fylte kirkerommet med vakre kirketekstiler, Mariabilder i buegangene og hovedverket "Likåkle til hellig Olav". Siden har en rekke profilerte samtidskunstnere gjestet Sarpsborg gjennom utstillingsserien *Kirken som galleri*.

20

KUNSTKUPPET: Med kirkerommet som galleri, åpnet det seg nye muligheter. I 2003 gjestet en av Norges mest ettertraktede kunstnere Sarpsborg Kirke: Grafikeren og maleren Håkon Gullvåg. På bildet ser vi kunstprofessor Gunnar Danbolt, som holdt foredrag om Gullvågs verker. (Foto: Jarl Morten Andersen/Sarpsborg Arbeiderblad)

"DEN BESTE KIRKEUTSTILLINGEN JEG HAR SETT!"

Kunstprofessor Gunnar Danbolt, i åpningsforedraget om Håkon Gullvågs kirkeutstilling

STILTE UT I KIRKEN: Billedkunstner Liv Grønland – fra utstillingen Det fløy en fugl. (Foto: Ole Morten Rosted/Sarpsborg Arbeiderblad)

1970-TALLET

MED NYE LOKALER prominent plassert i tilfluktsrommet under Sagahuset på torget, var dualen over for Kultur og Minne. Første utstiller var Håkon Stenstadvold. Aktivitetsnivået økte og publikum strømmet til på ny. Protokollene viser at foreningen la

vekt på å vise frem varierte uttrykksformer og teknikker for å nå et bredt publikum. I en periode fikk foreningen vise Riksgalleriets vandretstillinger i St. Olav og Borg videregående skolars aula, og kunne tilby elevene store kunstopplevelser veiledet av profesjonelle omvisere.

1974

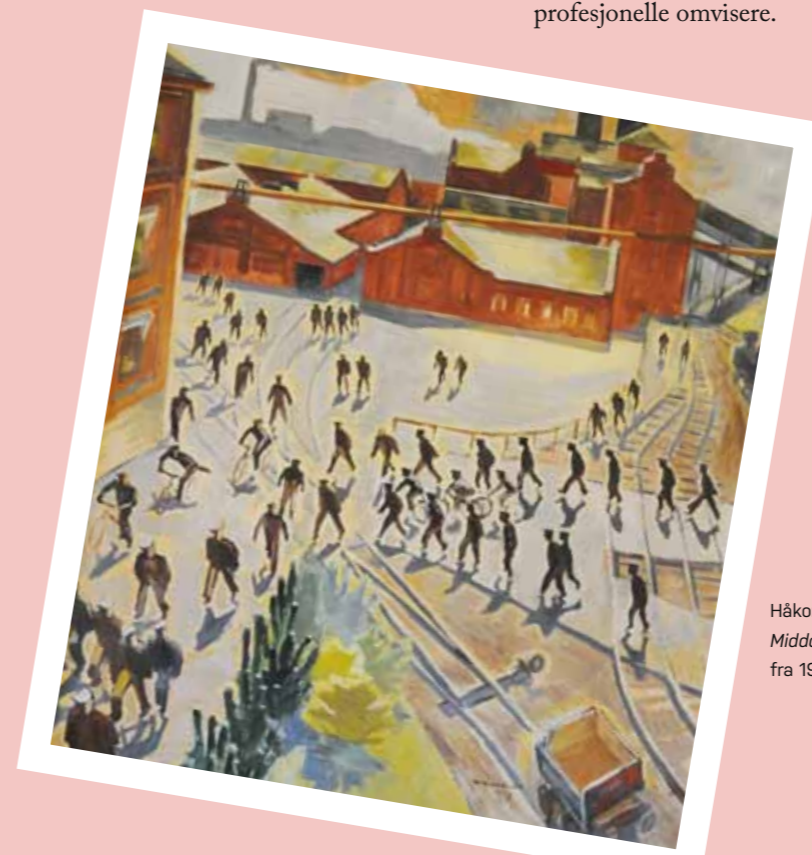
Utstilling av maleren Odd Skullerud. Utstilling med skulpturer og grafikk av Ørnulf Bast.

1975

Det internasjonale kvinneåret ble markert i Sarpsborg med grafikkutstilling av seks kjente kvinnelige kunstnere i alle aldersgrupper: Aase Kvikne Bjordal, Yvonne Hjertling, Zdenka Rusowa, Marit Mathisen, Dora Ording og Britta Skaar. Samme år stilte Fredrikstadkunstneren Hans Saenger ut malerier og fargegrafikk i regi av foreningen.

1977

Håkon Stenstadvolds siste utstilling av malerier og akvareller i hjembyen ble en stor opplevelse. Ikke minst fordi kunstneren selv var tilstede. Han døde senere samme år.

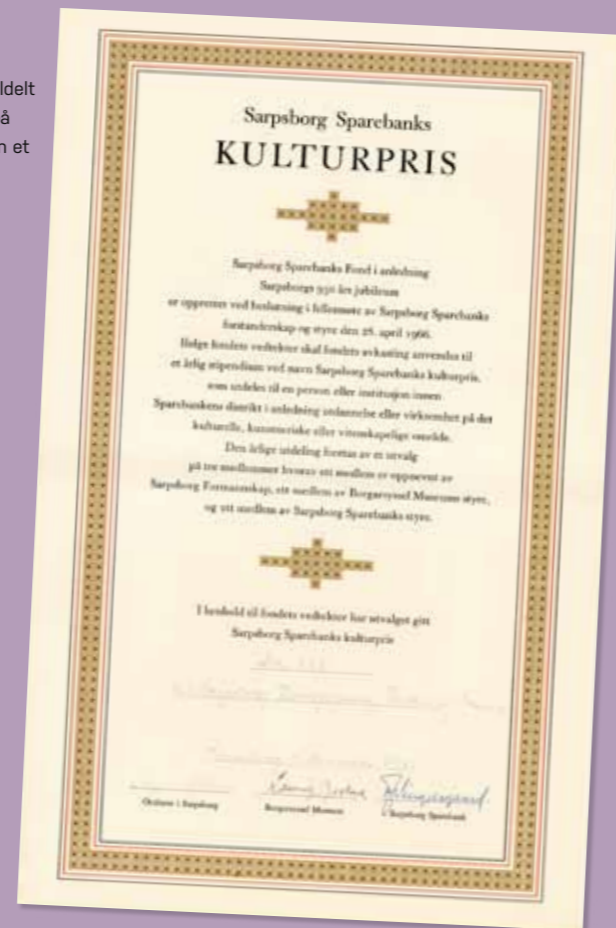
Håkon Stenstadvolds maleri Middag på Borregaard fra 1934.

21

1980-TALLET

DA ELSE MARIE ANVIK ENG ga seg som leder i 1982, leverte hun fra seg en velorganisert forening i fremgang – større enn noensinne. Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne hadde over 400 medlemmer fordelt på 14 tilsluttede foreninger. Med Turid Berling Asbøll som entusiastisk leder, gikk foreningen inn i en brytningstid. For 1980-tallet var tiden for nyskapende ideer, der kunstforeningen gikk opp nye stier for å bringe kunsten ut til folket. Interessen økte i takt med aktivitetsnivået.

HEDRET: I forbindelse med 50-årsjubileet ble Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne tildelt Sarpsborg Sparebanks kulturpris for 1981 – på 7.500 kroner. Pengene ble brukt til å kjøpe inn et bilde av Jakob Weidemann.

"FORENINGEN HAR STERKT BIDRATT TIL Å UTVIDE KULTURLIVET I SARPSBORG OG SKAPT RAMMEN OM ET KUNSTMILJØ I BYEN."

Lauritz Opstad, i sin tale ved overrekkelsen av Sarpsborg Sparebanks kulturpris i 1981

1981

I sitt 50. år fikk foreningen Kultur og Minne nytt navn, som bedre reflekterte jubelantens virksomhet: Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne. 50-årsjubileet ble feiret med en stor utstilling på Borgarsyssel museum med verker av maleren Håkon Stenstadvold, billedhuggerne Kåre Orud og Arnold Haukeland – alle med tilknytning til Sarpsborg. I tillegg presenterte foreningen 150 arbeider fra sin egen samling i St. Olav og Borgvold videregående skoles aula.

1982

I forbindelse med julegateåpningen inviterte foreningen til det aller første Førjuls-markedet – i røde salgsboder på Sarpsborg torg. Markedet overtok for den tradisjonelle juleutstillingen, som foreningen hadde arrangert årlig siden 1958. Ideen med det nye Førjulsmarkedet var å presentere det store mangfoldet blant lokale, profesjonelle kunstnere. Deltagerne var Walther Aas (akvarell/grafikk), Eva Sveen (batikk), Per Lundgren (keramik), Sidsel Rast (vev) og Gunnar Montelius (grafikk). Brukskunstforretningen Rokkehjulet hadde stand med tre- og halmarbeider, mens Svendsens Antikvitetsforretning tok sine varer til torgs. Borg storband spilte julen inn. Dette var nytt!

1983 KUNSTGAVEN ENDELIG VIST

I forbindelse med Sarpsborgs 950-årsjubileum i 1966, skjenket forretningsmannen Harald Haraldsson fra Halden en stor kunstgave til byen. Hans kunstgave til Sarpsborg by bestod av 97 arbeider, 72 av William Kullgren, 13 av Victor Sparre og 12 av Håkon Stenstadvold. Men gaven hadde ligget brakk i alle år. Haraldsson truet med å ta tilbake samlingen. Sarpsborg Kunstforening forstod alvorret. I samarbeid med Sarpsborg kommune bidro foreningen til restaurering og skilting av samtlige bilder. Samlingen ble så stilt ut i aulaen på St. Olav og Borgvold videregående skoler, og publikum fikk for første gang se byens egen kunstsamling.

På bildet ser vi overrekkelsen av malerisamlingen til Sarpsborg kommune i 1966. Fra venstre: Ordfører Eugen Olsen, Direktør Harald Haraldsson som nummer tre, maler Håkon Stenstadvold som nummer fire.

1983

Steinutstilling i Sagakjelleren, kombinert med catwalkvisning av steinsmykker og matchende klær. Geolog Torgeir Garmo fra Lom holdt foredrag. Foreningen arrangerte også guidet familietur til det gamle gruveområdet i Degernes. Samme år tok foreningen initiativ til å starte Sarpsborg Geologiforening.

1984

Utstilling med billedkunstner Knut Frøysaa. Minneutstilling med Håkon Stenstad-vold, som døde i 1977. Utstillingen ble en stor suksess og en vitamininnsprøytning, som skapte fornyet interesse for bildende kunst i byen.

1986

Kulturhuset i Borregaardsveien 6 ble åpnet 19. april 1986 – med lunsj på Borg Bryggerier for 40 gjester og opptog med hornmusikk i byen. Nesten tre tiår etter at Harald Haraldsson skjenket byen sin kunstgave, fikk bildene et fast utstillingslokale. Samtidig nådde Sarpsborg Kunstforening et av målene i formålsparagrafen: Å arbeide for et kunstgalleri i Sarpsborg. I tillegg til byens egen kunstsamling, viste kunstforeningen utstillingen *Så flisene fyker* – en historie om byen, vist gjennom

billedkunsten. Utstillingen utviklet seg til en vandreutstilling, og turnerte i Østfold, Kongsvinger og Elverum. I Kulturhusets første år arrangerte foreningen 17 utstillinger. Hver måned ble det også arrangert Torsdagskonsert med et strykeensemble fra Borg symfoniorkester – ofte i forbindelse med en utstillingsåpning. 40 skulpturer ble i 1986 stilt ut i byrommet.

KONTROVERSIELL: Skulpturen *Omfavnelsen*, som ble stilt ut i gågata i 1986 vakte reaksjoner. "Det er jo reinspikka porno", mente noen. (Foto: Johan H. Rosbach/Sarpsborg Kommune)

1987

Utstillingen *Møbler og tekstil*, med kunsthåndverk fra Østfold.

1988

Grafikkvandreutstillingene *Kjærlighet og Erotikk* gjestet Kulturhuset. Billedkunstner Asgeir Midthjell besøkte byen med *Landskap og lys*. Seks billedkunstnere med en forkjærlighet for treet og treetts muligheter presenterte sine grafiske uttrykk i utstillingen *Seks flisespikkere* – blant andre Terje Grøstad, Knut Frøysaa og Inggard Roseland. Kulturhuset hadde 2.000 besøkende det året.

1989

Foreningen markerte Sarpsborg bys 150-årsjubileum som kjøpstad med å stille ut 60 bilder fra egen samling. Utstillingen *Mitt kjæreste bilde* ble en stor suksess.

SAMARBEID MED KULTURSKOLEN

Unge musikk talenter fra Kulturskolen i Sarpsborg har ved flere anledninger underholdt ved utstillingsåpninger og årsmøter. Her ser vi Joakim Hauge (t.v.) og Eirik Grøtvedt i aksjon under åpningen av en utstilling med billedkunstner Gretha Andresen fra Sarpsborg, skulptør Ary Ketting fra Moss og billedkunstner Arne Nøst fra Molde i Olavsgalleriet i 2007.

(Foto: Johnny Helgesen/Sarpsborg Arbeiderblad)

UT PÅ TUR!

Det siste tiåret har Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minnes medlemmer fått mange muligheter til å reise på oppdagelsesferd til kunst- og kulturopplevelser utenbys. Turene, som ofte arrangeres i samarbeid med kunstforeningene i Moss, Halden og Fredrikstad, er svært populære. Så populære at mange har meldt seg inn i foreningen ene og alene for å kunne delta. Turene bidrar ikke bare til økt rekruttering og interesse for foreningen, men også til å kytte medlemmene sterkere sammen og skape engasjement. Kunstnerhjem, gallerier og historiske bygninger er blitt besøkt i flere land.

26

VESTFOSSEN KUNSTLABORATORIUM: Daglig leder/kunstner Morten Viskum orienterer om utstillingen under et besøk til Vestfossen Kunstlaboratorium i 2007.

OPERATUR: I 2008 fikk foreningens medlemmer oppleve et sørafrikansk ensemble fremføre Porgy and Bess i Operaen.

I HOVEDSTADEN: Utflukt til Kunstindustrimuseet i Oslo i 2012.

Fra venstre: Mette Røre, Kari Fjeldbraaten og Eva Furulund.

JUBILANT: Fra utstillingen Et PLUS i norsk designhistorie på Kunstindustrimuseet i Oslo i 2008 – en markering av at det var 50 år siden brukskunstorganisasjonen PLUS ble til i Fredrikstad.

TUR TIL LOFOTEN I 2004: Speilet" i nærheten av Henningsvær. Den forandrer utseende etter været, årstidene og etter hvor vi plasserer oss.

27

JULETUR: Julemarked på Bærums Verk i 2008.

TUR TIL LOFOTEN I 2004: Issskulptur på fryselerager i Svolvær.

1990-TALLET

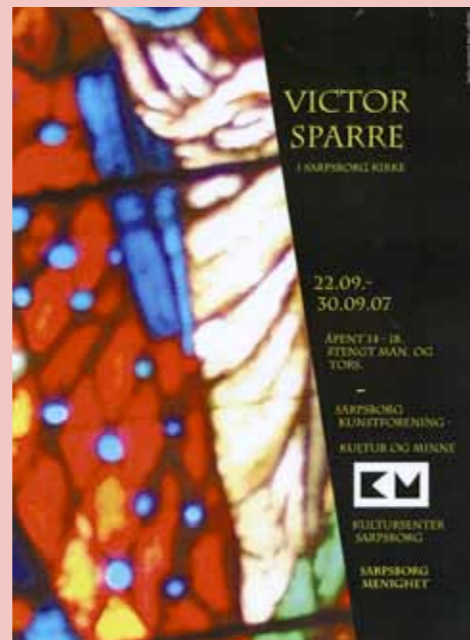
MEDLEMMENE HAR ALLTID VÆRT Sarpsborg Kunstforenings rygggrad. Men utover 1980-tallet sank interessen for foreningen og dermed medlemstallet – fra rekordhøye 400 i 1982 til 180 i 1991. 90 medlemmer falt fra på bare ett år. Samtidig manglet Kulturhuset nødvendige midler til vedlikehold på grunn av uavklarte ansvarsforhold mellom foreningen, Borregaard og kommunen (se s. 18), og enkelte utstillinger hadde skuffende lave besøkstall. 1990-tallet var en tøff tid.

Foreningens harde kjerne gjorde en iherdig innsats for å skape fornyet aktivitet i Kulturhuset. Det ble blåst nytt liv i Sarpsborg Croquisklubb og en ny male- og tegneklubb ble til. 1991 ble et underskuddsår, og for å styrke økonomien leide foreningen ut lokaler i Kulturhuset til Friundervisningen. Et samarbeid med Bingoringen ga også penger i kassa.

En egen PR-gruppe, med Turid Berling Asbøll i spissen, skulle jobbe med nyrekruttering. Hennes mål var å tenke i nye baner,

oppsoke istedenfor å vente besøk og finne nye samarbeidspartnere. Årsmøtet i 1992 var vanskelig. Ole Løkkeberg hadde frasagt seg gjenvalg, og ingen ønsket å overta. Foreningen stod uten leder og et arbeidende styre ble løsningen. Den nye arbeidsstrukturen fungerte godt, og de tillittvalgte la ned en betydelig og avgjørende innsats.

På grunn av sviktende økonomi og interesse, valgte kunstforeningen i 1994 å frasi seg Kulturhuset. Noen mente foreningen burde legges ned. Sterke krefter var fast bestemt på at det ikke måtte skje. I 1996 sa Turid Berling Asbøll seg igjen villig til å bli leder – med mål om å møte utfordringene med nyskapende og utradisjonelle utstillinger. Foreningens medlemmer ble kurset i utviklingsteknikk. Nå skulle det fornyes, sjangre skulle mikses, nye arenaer finnes. Og viktigst av alt: Foreningen skulle dra dit folket er.

ULF AAS

Stiller ut teatertegninger fra Aftenposten i Olavsgalleriet på Borgarsyssel museum, Sarpsborg.

Åpning:
Lørdag 25. juli kl. 1900

Søndag 26. juli kl. 1400 - 0200
Mandag 27. juli til og med
Fredag 31. juli kl. 1800 - 0200
Lørdag 1. aug. kl. 1400 - 0200
Søndag 2. aug. kl. 1400 - 0200

Sarpsborg Kunstforening-
Kultur og minne
i samarbeid med:

OLAVSDAGENE

1991

Foreningen feiret 60 år og Sarpsborg by 975 år. Begge jubileer ble markert med en presentasjon av byens grunnlegger, gjennom utstillingen *Olav i sentrum* av billedkunstner Erling Bakken. Bildene ble kjøpt inn av Sarpsborg kommune og henger nå i bystyresalen. Det ble arrangert jubileumstur til Carl Larsson og Anders Zorns kunsterhjem i Sverige. Utstillingen *80 slag for estetikken*, av billedkunstnerne Simonetta og Hans Saenger fra Fredrikstad, ble vist i Kulturhuset. Billedkunstner Timothy Edmunds hadde utstilling med kinesisk kalligrafi samme sted. Også billedkunstner Ole Jacob Ihlebæk gjestet byen dette året.

1993

Billedkunstner Kjell Borg fra Sverige besøkte Olavsgalleriet med utstillingen *Havets skjønnhet*.

1994

Utstillingen Engler, collager og grafikk med kunstnerne Inga Grøndahl, Helga Bosten og Christine Kainz ble vist i Galleri Vadisholm. Tekstilkunstner Kirsten Lervik, billedkunstner Jan Lervik og barnebokillustratør Vivian Zahl Olsen stilte ut i Olavsgalleriet. Foreningen laget et opplegg for skoleelever i forbindelse med utstillingen.

1995

Billedkunstnerne Åse Krømke og Hans Normann Dahl gjetet Olavsgalleriet.

1996

Keramikkutstillingen *Te for to* på Galleri Vadisholm. Under den internasjonale kunstuka ble utstillingen Barndom arrangert i Olavsgalleriet, i samarbeid med Østfold kunstsenter, med eksperimentell kunst av 11 østfoldkunstnere. Under bokuka arrangerte foreningen utstilling av bokillusstrasjoner i Sarpsborg bibliotek.

1997

På årsmøtet var journalist Torill Stokkan på besøk med foredraget *Edvard Munchs Østfoldrøtter*. Den unge sarpingen Harald Fossen stilte ut malerier og illustrasjoner i Sarpsborg bibliotek. Litteratur- og mat-tradisjoner ble integrert i Førjulsmarkedet, med servering av løpestikkessuppe og urterundstykker – i samarbeid med Historielaget.

1998

Med utstillingen *Former i stein*, presenterte foreningen billedhuggerne Kristian Blystad

og Marit Lyckander, bosatt i Høysand. Etter utstillingen ble Lyckanders skulptur *Gjennom 1* gitt i gave til Sarpsborg by av en anonym giver. Skulpturen står i dag foran inngangen til Borgarsyssel museum. I god tradisjon hadde foreningen igjen bidratt til utsmykning av byen. Skoleprosjektet *Vigelands etterfølgere* ble en stormønstring for byens barn og ungdom. Skulpturarbeider ble vist frem i forretningene i gågata. Alle skoler fikk tilsendt katalog. Prosjektet var et samarbeid med Olavsdagene, Johansen Monumenthuggeri, Borgarsyssel museum, Østfold fylkeskommune og skoleetaten i Sarpsborg kommune. Aftenpostens faste avistegner, Ulf Aas, stilte ut teatertegninger i Olavsgalleriet og billedkunstner Anne Langsholt Apaydinli kom fra Amerika og hjem til Sarpsborg med utstillingen *Norske røtter*. Kunstneren var guide og møtte mange skoleklasser.

Foreningens leder Turid Berling Asbøll med en tegning av Aftenpostens avistegner Ulf Aas, som stilte ut sine arbeider under Olavsdagene i 1998. (Foto: Jarl Morten Andersen/Sarpsborg Arbeiderblad)

1999

Kirken ble tatt i bruk som galleri for første gang (se side 20) – med tekstilkunstner og grafiker Borgny Farstad Svalastogs vakre kirketekstiler og mariabilder, inkludert hovedverket *Likåkle til hellige Olav*. Billedhugger Jon Gundersen stilte ut sine skulpturer i kirkeparken, med tittelen *Et steinkast fra virkeligheten*. Professor i kunsthistorie, Gunnar Danbolt fra Bergen, var fagkonsulent og holdt åpningsforedraget Maria i kunsten. Sarpsborg kirke ble også arena for et skoleprosjekt høsten 1999. Med utstillingen som utgangspunkt, rettet foreningen søkelyset på kirkens arkitektur, i særdeleshet Victor Sparres glassmalerier fra 1959, gjennom et eget pedagogisk opplegg. Bysbarn og magister i kunsthistorie, Ingvild Pharo, ga byens lærere kunnskap og motivasjon.

"VI MÅ DRA DIT FOLKET ER"

Turid Berling Asbøll, til Sarpsborg Arbeiderblad 1996.

MALERISAMLINGEN

Gjennom 80 år har Sarpsborg Kunstforening bygget opp en betydelig samling malerier, grafikk, tegninger, skulpturer og tekstiler, med mål å skaffe byen sin egen kunstsamling. Med egne midler, samt tilskudd fra Sarpsborg kommune og støttespillere i Sarpsborgs næringsliv (særlig Borregaard), har foreningen kjøpt inn verk fra brorparten av kunstnerne som har stilt ut i regi av foreningen. Samlingen ble i jubileumsåret taksert til en verdi av omlag én million kroner.

I påvente av et eget galleri, ble kunsten leid ut til lokale offentlige institusjoner og bedrifter tidlig på 1960-tallet. Permanente utstillingslokaler for kunstsamlingen er aldri blitt funnet. Arbeidet med å forvalte og restaurere verkene ble for omfattende. Med tungt hjerte besluttet foreningen seg for å selge.

Lørdag 26. mars 2011, i selveste jubileumsåret, ble omlag 180 verker stilt ut for salg i Forumgården. Kjente nasjonale og lokale kunstnere var representert – blant andre Håkon Stenstadvold, Arnold Haukland, Ørnulf Bast, Jacob Weidemann, Henrik Sørensen, Nicolai Astrup Reidar Aulie, Per Krogh, Hans Normann Dahl og Hans Finne Grønn.

På åpningsdagen var køen lang og de fleste verk ble solgt. For mange, i og utenfor foreningen, representerte salget en trist milepæl. Foreningens samling var det nærmeste Sarpsborg by hadde kommet en offentlig samling. Pengene fra salget er satt på fond, i påvente av et godt formål i kunstens tjeneste.

SOLGTE KUNSTEN: Det ble førstesideoppslag i lokalavisen da Sarpsborg Kunstforening våren 2011 så seg nødt til å selge sin omfattende kunstsamling. (Faksimile)

BETYDELIG SAMLING: Foreningens leder, Turid Berling Asbøll viser frem deler av Sarpsborg Kunstforenings betydelige samling kunstverk – i forbindelse med salget i mars 2011. (Foto: Thomas Andersen/Sarpsborg Arbeiderblad)

2000-TALLET

KUNSTEN HAR ENDRET KARAKTER de siste årene – fra objektbasert maleri eller skulptur, til mer konseptuell og idébasert videokunst og installasjon. For en forening dedikert til å vise bredden i norsk samtidskunst, bød utviklingen på utfordringer gjennom 2000-tallet. Den moderne samtidskunsten viste seg mindre salgbar og inntektene sviktet.

Foreningen tok utfordringen på strak arm, og fikk gjennom 2000-tallet nye samarbeidspartnere, samt satset på nye finansieringsløsninger og nye konsepter. Foreningen samarbeidet i perioden med kommunen, det lokale næringslivet og andre kulturinstitusjoner i Sarpsborg om å få i stand nye opplevelser. Ikke bare utstillinger, men paneldebatter, foredrag og kreative kulturbegivenheter som speilet samtiden.

2001

Utstillingen *Du må ikke sove* i Sarpsborg kirke, med billedkunstner Marianne Bratteli – datter av tidligere statsminister

Trygve Bratteli. Bildene til Bratteli speilet farens opphold i tysk konsentrasjonsleir under 2. verdenskrig. I 2001 løftet også foreningen frem den lokale kunstneren Alf Dal. I en alder av 95 år hadde han sin første separatutstilling i Olavsgalleriet. Samme år innledet foreningen et samarbeid med Leseselskapet Borg, og inviterte til det første årlige fellesmøtet i storsalen på Festiviteten – og foredrag med tekstilkunstner Ellinor Flor fra Trondheim.

2002

Den unge samtidskunstneren Fredrik Radum fra Grålum introduserte sarpingene for installasjonskunst med utstillingen *Tre ekspedisjoner*. Han guidet skoleklasser og det ble TV-dekning og innslag på Norge rundt. Vandretutstillingen *Frans av Assisi* gjestet Olavsgalleriet. Utstillingen *Siden Frans* bød på verker av tekstilkunstner Borgny Svalastog (monotypier), grafiker Yvonne Hjerting og keramiker Johan Mæhlum – samt en installasjon av Nils

Svalastog, som med bakgrunn i Frans av Assisis lære peker på den store avstanden mellom fattig og rik. 100 personer hørte professor Gunnar Danbolts åpningsforedrag om Frans av Assisi. I forbindelse med Olavsdagene viste foreningen utstillingen *Liten i stort rom* i Sarpsborg kirke, med verker av billedkunstneren Liv Ørnvall fra Moss. Skuespiller Bjørn Skagestad åpnet utstillingen med en monolog fra *Sverdet*, iført kongeskud. Fotoutstillingen *11. september 2001*, med bilder av sarping og VG-fotograf Thomas Andreassen og SA-fotograf Christer Andreassen, ble vist i bokhandelen til Gleng i St. Mariegt, mens billedhugger Marit Lyckander var guide på vandreturen *Skulpturer i Sarpsborg*.

2003

Utstillingen *Kirkeutsmykning i samtiden* i Sarpsborg kirke, med verker av trondheimskunstneren Håkon Gullvåg, var foreningens gave til byen i forbindelse med Olavsdagene 2003. Det var med stor stolthet foreningen kunne presentere en

2004

Designstjernen

Kunstforeningen hadde lenge ønsket å hedre bysbarnet Alf Sture (1915 – 2000) – landskjent interiørarkitekt og møbeldesigner. Tønning møbelfabrikk på Stryn, som produserer møblene, stilte et representativt utvalg møbler til rådighet. Administrerende direktør Per Vollan kom til Sarpsborg for å være guide under utstillingen, som ble designet av kurator Ole Dørje fra Sarpsborg. Skoleklasser fikk oppleve utstillingen sammen med profesjonelle omvisere fra distriktets møbelbransje. Utstillingen vakte stor begeistring – og oppmerksomhet. Aftenposten omtalte utstillingen, som senere ble stilt ut hos Norsk Form i hovedstaden. På bildet ser vi flettverkstolen 1036 fra 1940-tallet, som ble utlånt fra Kunstindustrimuseet.

av de mest ettertraktede samtidskunstnerne i Norge. Kunstprofessor Gunnar Danbolt holdt åpningsforedrag og pianist og komponist Anniken Gade Paulsen urframførte egenkomponert musikk inspirert av Gullvågs bilder – for en fullsatt kirke. Kunstneren selv var imponert.

2004

Under Smaalensmarken arrangerte foreningen utstillingen *Torbjørn Egner i full bredde*, og rettet søkelyset mot Torbjørn Egners bildeserie om Sarpsborg bys historie – en kulturskatt som henger i Olavsgalleriet. Under Olavsdagene gjestet billedkunstner Liv Grønlund Sarpsborg kirke med utstillingen *Det fløy en fugl*.

2005

Hovedtema dette året var Arkitektur i Sarpsborg. Under Olavsdagene presenterte arkitekt André Steenbuch Marandon installasjonen *Visjoner – temporær arkitektur 7* – under evighetens synsvinkel på torget og i gågaten. Professor Gunnar Danbolt åpnet utstillingen. Om høsten rettet foreningen søkelyset mot den nasjonalt anerkjente arkitekten Ove Bangs oppvekst i Sarpsborg. Byarkitekt Svein Jakobsen ledet 80 interesserte på byvandringen Bang og byen. Bang har satt sitt preg på Sarpsborg, blant annet gjennom tidstypiske bomiljøer og Sarpsborg hovedbibliotek. Skoleelever ble utstyrt med engangskameraer og deltok

i fotokonkurransen *Tett på byen* (se side 4), med fotoutstilling i Storbyen. Fotograf Jarl Morten Andersen feiret 30 år i Sarpsborg Arbeiderblad med salgsutstillingen *Bildet og byen*. Temaet arkitektur ble avsluttet på Glenghuset med foredrag og paneldebatten Sarpsborg, et levende, attraktivt og vakkert bysentrum mot 2016.

2006

Sarpsborg Kunstforening feiret 75 år, med stor utstilling i Sarpsborg Kirke – et gjensyn med kunstnere som tidligere hadde vært utstillere i serien *Kirken som galleri*: Håkon Gullvåg, Ulf Nilsen, Borgny Farstad Svalastog, Marianne Bratteli, Liv Ørnvall og Liv S. Grønlund. Grafiker Anne Breivik besøkte Olavsgalleriet med en vandretutstilling arrangert av Galleri Nord i Oslo.

2007

Byidentitet var hovedtema dette året. Foreningen inviterte til utstillingen *Victor Sparre i Sarpsborg kirke* – med fokus på hans glassmalerier, som har prydet koret siden 1959. Et 20-talls grafiske trykk av Victor Sparre ble stilt ut i sideskipene. Kantor Carl Andreas Næss fylte kirken med Bach under åpningen. Over 1.000 mennesker besøkte utstillingen. Et eget pedagogisk opplegg ga 15 skoleklasser mulighet til å oppleve de 8.000 glassbitene som gnistrer i kirken, med kirkens prester som

omvisere. Utstillingen *Fire unge* i Olavsgalleriet, med Magnus Bjerk, Petter Hepsø, Fredrik Raddum og Sinikka Olsen (se side 16). En identitetsskapende presentasjon av bysbarn i tiden. Samtidsmusiker Stein Arne Rimhaug åpnet utstillingen, og Sinikka Olsen guidet skoleklasser. Vår lokale billedkunstner Gretha Andresen stilte ut i Olavsgalleriet sammen med skulptør Ary Ketting og billedkunstner Arne Nøst.

2008

Sarpsborg Kunstforening markerte Mangfoldsåret 2008 med samarbeidsprosjektet *Salig blanding i Sarpsborg kirke*. Utstillere var Mohamed Ahmed Shaba fra Irak og Ben Allal fra Iran, begge bosatt i Sarpsborg. Forfatter og politiker Aslam Ahsam fra Oslo innledet med å fortelle om sine første år i Norge. Grappa Frikar gjorde forsamlingen målløs med spretne hallingkast i koret. Den unge, lokale kunstneren Marte Andersen presenterte sin billedkunst sammen med sine kolleger Sverre Malling, Ane Graff og Lars Monrad Vaage – i utstillingen *The New Dark Age*.

2009

Storsatsningen dette året var utstillingen *I rosens navn* i anledning Kulturminneåret 2009, som utforsket rosens plass i kunsten. Nye kunstuttrykk ble plassert inn i det gamle museumsmiljøet, med Snekkenes-

gården og Olavsgalleriet som hovedarenaer. Et titalls profilerte kunstnere skapte et spennende møte mellom gammelt og nytt. Billedkunstner Anne Langsholdt Apaydinlis' bilder inspirert av norsk kulturtradisjon var som laget for museumsmiljøet. Tekstilkunstner Anne Esbjug bidro med praktfulle rosetrykk. Journalist Toppen Bech kastet glans over åpningen, mens Sunniva Berg stod for det musikalske. Elever fra Glemmen videregående skole i Fredrikstad viste klær fra Moods of Norway på en utendørs catwalk. Museets egne formidlere utarbeidet et pedagogisk opplegg og tok imot 350 skoleelever. Senere samme år inviterte foreningen billedkunstner Jan Baker til separatutstilling. Foreningen presenterte også den unge fotokunstnerne Magnus Berg i en separatutstilling. Berg, som har vokst opp i Sarpsborg, har skapt seg en internasjonal karriere.

2010

Dette året stod arven etter sirkuskongen og sarpingen Arnardo i fokus. Billedkunstner Dang Van Ty fra Oslo bidro til å skape et frodig sirkusmiljø i Olavsgalleriet, med sin fargesterke grafikk. Torill Nystuen Veflingsstad stilte samtidig ut sine masker. Herman Berthelsen åpnet utstillingen med beretninger fra sirkushistorien. Utstillingen ga meget godt salg. Under Smaaleensmarken markerte foreningen Donald Ducks 75-årsdag. Arild Midthun, Norges offisielle Donaldtegner, åpnet utstillingen og

demonstrerte også sine tegneferdigheter for store og små. Bruktbutikken i Kirkegata var tilstede med stand og salg av Donaldblader, mens barna fikk utfolde seg som Donaldtegnere. 47 Donaldbilder tegnet av barn ble del av utstillingen. Dette året kom også keramikker Johan Mæhlum og billedkunstner Anne Kristine Thorsby fra Lillehammer. Sunniva Berg sang ved åpningen i Olavsgalleriet.

(Foto: Jarl Morten Andersen/Sarpsborg Arbeiderblad)

BRUKSKUNSTNERNES FØRJULSMARKED

Siden 1982 har Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne arrangert førjulsmarked. Det første ble holdt i røde salgsboder på Sarpsborg torg. Etterhvert ble Borgarsyssel museum fast markeds plass. Førjulsmarkedet tok over for den årlige juleutstillingen, som hadde vært et fast innslag i bybildet siden 1958. Det årlige markedet byr på et bredt utvalg kunsthåndverk, fra lokale matvarer, julepynt og ullklær, til glasskunst, silkearbeider og Fairtrade-produkter. Hvert år bringer foreningen nytt, spennende kunsthåndverk til torgs. Fokuset har de siste årene vært på norsk design.

På bildet ser vi Ellen Fodstad Larsen og Turid Berling Asbøll med noen av gjenstandene fra Førjulsmarkedet i desember 2009.

SORG OG GLEDE I JUBILEUMSÅRET

JUBILEUMSÅRET BLE ET ÅR med både glede og sorg. Glede fordi foreningen som 80-åring ble overrakt Sarpsborg kommunes kulturpris. Sorg fordi foreningen måtte selge sin kunstsamling (se side 30). På årsmøtet orienterte prosjektleder Anne Guri Grimsby fra Sykehuset i Østfold om *Farger og arkitektur i det nye sykehuset* på Kalnes. Under Smaalensmarken inviterte foreningen, i samarbeid med Borgarsyssel museum, til vandrestilling med Norges designdronning Grete Prytz Kittelsen. Foreningen presenterte også vår egen glasskunstner Christine Bragvin Aaleskjør, sammen med

den godt etablerte billedkunstneren Dagfinn Knutsen i utstillingen *Feminine shapes*. Ung, frisk og fargerik! Annsofi Pettersen, kjent fra TV-serien Idol, og hennes musikere underholdt ved åpningen. I oktober åpnet utstillingen *Connection of times*, med Aliona Kulikova Berg (decoupage) fra Sarpsborg, Torill Nystuen Veflingstad (masker) fra Sarpsborg og Lisbeth Karlsen (patchwork) fra Fredrikstad.

HEDRET MED KULTURPRIS
Mot slutten av jubileumsåret ble Sarpsborg Kunstforening tildelt Sarpsborg kommunes kulturpris for 2011. Ved overrekkelsen beskrev ordfører Sindre Martinsen-Evje både foreningen og dens leder, Turid Berling Asbøll, som "en institusjon her i byen".

(Foto: Mats Duan/Sarpsborg Arbeiderblad)

FREMTIDENS SARPSBORG

I OVER 80 ÅR HAR Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne vært en kreativ kraft i Sarpsborg. Våre innfall og utfall har ofte havnet på lokalavisens førsteside i fete typer. Også i fremtiden skal vi være en vokal og engasjert kulturaktør.

Akkurat nå er vi særlig opptatt av å bidra positivt til byutviklingen, i en tid da fremtidens Sarpsborg er i støpeskjeen. Byen vokser og må utvikle seg. Svaret for noen er å si: ut med det gamle, inn med det nye. Vi sier: Ikke la iveren etter å skape et moderne Sarpsborg føre til at kulturelle minner og historiske bygninger blir ofre for bulldoserne. En selvbevisst og moderne by utvikler seg i pakt med sin historie. Den legger til noe nytt, samtidig som den skånsomt bevarer og viderefører sin historiske arv.

Sykehuset som bygges ved Kalnes blir Østfolds største arbeidsplass. Hva skal til for å gjør Sarpsborg til byen de mange nye arbeidstakerne velger å bosette seg i? Hva gjør Sarpsborg til en attraktiv by? I tillegg til et vakkert bysentrum, der det gamle og det nye får leve og utvikle seg side om side, tror vi kulturtilbud har stor betydning.

Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne vil fortsette å være en aktiv pådriver for debatt om og videreføring av vår flotte by. For vi bryr oss om byen vår!

Turid Berling Asbøll
Leder

HENTET INSPIRASJON: I 2006 inviterte Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne kommuneadministrasjonen og politikere på Skienstur, for å hente inspirasjon til nytt torg. Foreningen er engasjert og vokal pådriver i debatten om Sarpsborg bys utvikling. På bildet ser vi foreningens leder, Turid Berling Asbøll, sammen med kommunesjef forvaltning, Hermod Ludvigsen. (Faksimile: Sarpsborg Arbeiderblad)

JUBILEUMSHILSENER

FOR 200 ÅR SIDEN FANTES det ingen utstillingssteder og heller ingen kunstnere i Norge. De få som fantes, som I. C. Dahl, måtte bo utenlands. Det var grunnen til at den samme Dahl i 1836 tok initiativ til å stifte både den første kunstforening i Norge, Christiania Kunstforening, og Nationalgalleriet. For uten kunstinstitusjoner intet kunstliv. Slik er det for landet som helhet, men også for de enkelte norske byene. Da Sarpsborg Kunstforening ble stiftet for 80 år siden, fikk byen en institusjon som har vært viktig både for byens kunstnere og innbyggere. For en kunstforening har flere siktemål. På den ene siden skal den gi kunstnerne – ikke bare fra Sarpsborg, men fra hele landet – anledning til å vise frem sine arbeider. Og på den andre siden skal den ha en viss oppdragende funksjon – å la byens befolkning få innblikk i hva som rører seg i tiden, og gi den noen utfordringer. For kunst er noe som helt tiden blir noe annet – den står aldri stille, men går alltid videre i mange ulike retninger som lett kan forvirre og frustrere. Derfor trenges det formidling – folk som kan gi dem noen nye perspektiver og noen nye tanker. For en kunstforening er både en tankesmie og et sted for nye og fascinerende opplevelser. På ett vilkår – at man er villige til å være åpne og fordomsfrie. Det krever kunsten, men det er like viktig når vi står overfor nye landsmenn og nye kulturer. Derfor er Sarpsborg Kunstforening så viktig.

Professor emeritus Gunnar Danbolt,
kunsthistorie, Universitetet i Bergen

FRA SARPSBORG MENIGHETS SIDE vil vi gratulere Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne med sitt årelange engasjement. Kunstforeningen og menigheten står sammen i oppgaven som kunst- og kulturbærere. Kirkens bidrag til kulturlivet har også lange og rike tradisjoner. Derfor har det vært naturlig at kunstforeningen og menigheten har funnet sammen om felles interesser og mål. Det har vært til gjensidig berikelse. Ikke minst er det naturlig å fremheve foredragene til prof. Gunnar Danbolt og samarbeidet med skolene om Victor Sparre. Vi håper fortsatt å kunne samarbeide om og iverksette felles prosjekter. Vi ønsker Kultur og Minne lykke til med jubileumsfeiringen!

Sokneprest Trond H. F. Kasbo,
Sarpsborg menighet

(Foto: Jarl Morten Andersen/Sarpsborg)

"UTEN KUNSTINSTITUSJONER INTET KUNSTLIV"

Professor emeritus Gunnar Danbolt

DET ER EN GLEDE FOR BORGARSYSSEL Museum å gratulere Sarpsborg Kunstforening med sine 80 år. Kunstforeningen har vært en solid støttespiller for Borgarsyssel Museum gjennom alle år. Foreningen har hatt mange interessante og spennende utstillinger i museets lokaler, både i St. Olavs Vold, Olavsgalleriet og i Snekenesbygningen. Det er kvalitet, nyorientering og engasjement når foreningen setter opp nye utstillinger. Spesielt er også engasjementet og interessen for å bringe frem de unge kunstnerne fra distriktet. Kunstforeningen ønskes lykke til videre. Fortsett arbeidet med formidling av spennende og utfordrende utstillinger!

Avdelingsdirektør Torill Wyller,
Østfoldmuseene-Borgarsyssel Museum

NORSKE KUNSTFORENINGER er paraplyorganisasjonen for den publikumsstyrte formidlingen her i landet som i dag omfatter 178 kunstforeninger; Sarpsborg Kunstforening er en av dem. Samlet er våre medlemsforeninger den største formidleren av samtidskunst i Norge. Uansett hvor vi bor, gir kunstforeningene oss mulighet til å oppleve samtidskunst av høy kvalitet, slik som i den 80 år gamle, men vitale, Sarpsborg Kunstforening. Sarpsborgs Kunstforening har ikke et fast visningssted, men de meget engasjerte og kompetente tillitsvalgte har også utforsket muligheten til å nå et mangfoldig publikum på steder man kanskje ikke alltid har trodd det var mulig å oppleve kunst. Sarpsborg Kunstforening var en av de første kunstformidlerne her i landet som tok i bruk kirkerommet og uterommet som arenaer. Utstillingene og prosjektene har vært mange gjennom de 80 år kunstforeningen har eksistert, og kunstforeningen har vært en viktig arbeidsplass for kunstnerne og gitt barn og unge og andre publikumsgrupper verdifull ballast videre i livet. I Norske Kunstforeninger forsto vi derfor Sarpsborg kommune svært godt da de valgte å gi ”Sarpsborg kommunes kulturpris 2011” til kunstforeningen, som med sin kunnskap og kompetanse arbeider målbevisst videre med formidling av samtidskunst. Norske Kunstforeninger gratulerer og ønsker Sarpsborg Kunstforening lykke til videre i det betydningsfulle arbeidet de gjør.

Direktør Susanne Svenseid
Norske Kunstforeninger

**FOR KUNSTEN ER MER ENN ET FAG,
DEN ER MER ENN KALLET FOR UTVALGTE FÅ
DEN ER EN FORMENDE KRAFT I OSS ALLE.**

Fra André Bjerkes dikt "Kunstneren"

Statuen Dyveke av Ørnulf Bast er maskot for
Sarpsborg Kunstforening – Kultur og Minne.